

Nr 57

Utlåtande i anledning av motioner om åtgärder för att öka den manliga rekryteringen till vårddyrkena.

I de till allmänna beredningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:985 av fru *Wallentheim m. fl.* och II:1152 av herr *Zachrisson* och fru *Gradin*, vilka motioner är följdmotioner till de likalydande motionerna I:629 och II:732, hemställes under hänvisning till vad som anförts i huvudmotionerna att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att arbetsmarknadsstyrelsen inom ramen för gällande anslag genomför en översyn av sitt informationsmaterial i syfte att öka den manliga rekryteringen till vårddyrkesutbildningen.

Motionärerna redovisar statistiska uppgifter för ett antal år beträffande fördelningen av kvinnliga och manliga elever inom olika grenar av vårddyrkesutbildningen och anför vidare bl. a. följande.

Utan att förringa den betydande insats som nu görs av vårdpersonal av olika kategorier, finns det skäl att ifrågasätta om inte den ensidiga könsfördelningen är till allvarligt men för såväl den framtida rekryteringen till vårddyrkesutbildningen som strävandena att minska avståndet mellan vårdmiljön och samhället i övrigt. Det är därför av vikt att vårddyrkesutbildningen, särskilt på grundstadiet i mellanskolan, ges en självständig ställning och befrias från karaktären av kvinnlig yrkesutbildning. Den föreslagna sammankopplingen mellan vårdteknisk och konsumtionsteknisk (tidigare hushållsteknisk) linje bidrar på ett mycket olyckligt sätt till att traditionella intryck förstärks. Det informationsmaterial som i dag distribueras via arbetsmarknadsmyndigheterna ger genomgående en bildmässig presentation av vårddyrkena som kvinnliga.

Ett medvetet arbete från skolmyndigheter och yrkesvalsrådgivare för att motverka den ensidiga rekryteringen skulle av fackorganisationerna på vårdområdet hälsas med stor tillfredsställelse enligt vad som framgått av de senaste årens debatt inom organisationerna.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden från skolöverstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen.

Skolöverstyrelsen anför i huvudsak följande.

SÖ är angelägen att medverka till att traditionella könsrollsmönster bryts och ersätts med ett fördomsfriare yrkesval. Alla möjligheter att öka den manliga rekryteringen till traditionellt kvinnliga yrken liksom motsvarande kvinnlig rekrytering till traditionellt manliga yrken bör enligt SÖ:s mening tillvaratas.

Ett instrument att påverka yrkesvalet i antydd riktning utgör det informationsmaterial som utarbetas av arbetsmarknadsstyrelsen. Vid utarbetandet av detta material, som distribueras till skolor, arbetsförmedlingar etc., tar man sålunda sikte bl. a. på att bryta slentrianmässig uppdelning av yrken i manliga och kvinnliga. Utformningen av materialet sker i samarbete med SÖ och det överses kontinuerligt.

Skolöverstyrelsen finner inte behövt med något särskilt uppdrag att göra en översyn av materialet och avstyrker motionerna.

Arbetsmarknadsstyrelsen anför bl. a. att illustrationerna i styrelsens utåtriktade informationsmaterial inte karaktäriserar vårstyrken som enbart kvinnliga. Som exempel nämnes publikationerna »Yrke och framtid», »Yrkesupplysningar», »Vägen vidare» och »Orienteringskurs för vårstyrken».

Styrelsen uttalar vidare.

I yrkesvägledning i gymnasium och fackskola ingår TV- och radioprogram. Dessa produceras av TRU i samarbete med AMS, varvid AMS står för innehållet i programmen. I dessa förekommer bl. a. manlig sjuksköterska och manlig förskollärare. I ett yrkesvalspsykologiskt program ingår två ungdomar: en flicka som tar teknisk praktik och utbildning, en pojke som praktiserar på sjukhus och därav kommer underfund med sitt intresse och sin läggning för vårstyrken och sociala yrken.

Styrelsen arbetar också med genomgång av de könsbestämda yrkesbenämningarna och försöker att få ändringar till stånd.

För frågor rörande informationsmaterial har yrkesvägledningsnämnden, som är ett samarbetsorgan mellan AMS, SÖ och UKÄ, utsett en redaktionskommitté. Sekretariatet för kommittén är förlagt till yrkesvägledningsbyrån vid AMS. I kommittén ingår representanter för arbetsmarknadens yrkesråd, Centrala yrkesnämnden och Svenska kommunförbundet. Vid rådgivning och granskning av materialet som underställs kommittén, vilket sker frivilligt av dem som så önskar, tas alltid synpunkter upp beträffande vidgad manlig resp. kvinnlig rekrytering till olika yrken som har en av tradition ensidig rekrytering.

Arbetsmarknadsstyrelsen anför avslutningsvis att styrelsen medvetet strävar att i informationen till allmänheten beträffande olika yrken inte ensidigt framhålla det ena eller andra könet.

Utskottet

Som framgår av skolöverstyrelsens och arbetsmarknadsstyrelsens yttranden i ärendet förekommer redan en kontinuerlig översyn av det informationsmaterial som arbetsmarknadsstyrelsen distribuerar till skolor och arbetsförmedlingar m. fl. i syfte att motverka traditionsbundna uppdelningar av yrken i manliga och kvinnliga. Den i remissvaren omnämnda redaktionskommittén inom yrkesvägledningsnämnden, som har granskande och rådgivande funktioner, beaktar i sitt arbete behovet av vidgad manlig respektive kvinnlig rekrytering till yrken som kännetecknas av ensidig rekrytering. Motionärernas önskemål om effektiv information i syfte att öka den manliga rekryteringen till vårstyrkena ägnas särskild uppmärksamhet varför utskottet inte finner anledning föreslå något riksdagens initiativ i frågan utan hemställer,

att de likalydande motionerna I: 985 och II: 1152 inte må
föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 november 1970

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Eric Peterson (fp), Hedlund* (s), Helge Karlsson (s), Karl Gustav Pettersson (s), fröken Stenberg* (m), herrar Hansson* (s), Nyquist (s), Ove Karlsson* (s) och fröken Pehrsson (cp);

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Larsson i Borrbj (cp), Nilsson i Båstekille* (m), fru Ekroth (s), herrar Johansson i Simrishamn (s), Johansson i Skärstad (cp), Andersson i Örebro (fp), fru Fränkel (fp), herrar Häll (s), Rosqvist (s) och Bergqvist (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.